Xiletelo xa swilawuri swa movha

Hlaya, pfuxeta u tlhela u kandziyisa switirhisiwa swo dyondza hi ririmi ra wena. A swi lavi ku tsarisa.

K53 CLLT i ku tilulamisela loku tiyimeleke. Swivutiso ni swikirini swa yona a hi xikambelo xa ximfumo kumbe bangi ya xona ya swivutiso leyi heleleke, naswona timaraka to titoloveta a ti tiyisisi ku pasa.

Swiphemu ni swilawuri swa xithuthuthu

Tiva swiphemu swa xithuthuthu, kuma xilawuri xin'wana ni xin'wana xa voko ni xa nenge, u hlamusela leswi tirhaka swin'we.

Hlaya xifaniso u ri endhawini ya muchayeri

Languta ku fana ni mukhandziyi loyi a tshameke a langute mahlweni: ximatsi ni xinene i matlhelo ya yena. Xihlovo xi komba swithuthuthu ni xifaniso xa mavhilwa manharhu; tiva xiphemu hi ntirhelo ni ndhawu ya xona, ku nga ri hi muhlovo kumbe xivumbeko xa movha.

Xifaniso xa tinomboro xi hlamusela xithuthuthu lexi nga ni magiya lexi kombisiweke. Buku yi tlhela yi boxa xikuta xa gezi, kambe a yi nyiki tafula ra swilawuri kumbe maendlelo yo xi tirhisa lama hambaneke. U nga ehleketi leswaku swikuta hinkwato swi ni tlilachi, xicinci xa magiya kumbe bireki ya nenge leyi kombisiweke.



Swilawuri leswi nga ni tinomboro ni mintirho ya swona

- 1 - Xicinci xa magiya: xilawuri xa nenge lexi kombisiweke xo hlawula giya.
- 2 - Tlilachi: xikhomo xa voko ra ximatsi lexi hambanisaka injhini ni bokisi ra magiya, xi tirhisiwa ni xicinci xa magiya.
- 3 - Swivoni swa le ndzhaku swa ximatsi ni xinene: languta mimovha leyi nga endzhaku ka xithuthuthu.
- 4 - Bireki ya le mahlweni: xikhomo xa voko ra xinene xi tirhisa bireki ya le mahlweni xi tlhela xi lumeka rivoni ro yima.

- 5 - Xikhomo xo engetela rivilo: lexi rhendzelekisiwaka hi voko ra xinene xi lawula rivilo ra injhini ni ku nghena ka petirolo eka yona.
- 6 - Swichi ya swikombiso: yi komba xikongomelo xo jika kumbe ku cinca tlhelo.
- 7 - Bireki ya le ndzhaku: bireki ya nenge leyi kombisiweke; u nga yi hlanganisi ni xikhomo xa bireki ya le mahlweni.
- 8 - Swikhomo swo kongomisa: swi lawula tlhelo ra xithuthuthu.
- 9 - Thangi ra petirolo: ri tive mahlweni ka xitulu; a hi bireki kumbe xilawuri xo kongomisa.

Ku cinca magiya ni ku lawula rivilo

Ku cinca giya swi tirhisa xicinci 1 ni tlilachi 2 swin'we. Xicinci xi hlawula giya; tlilachi yi hambanisa injhini ni bokisi ra magiya. Ku vula xikhomo xo engetela rivilo ntsena a swi tivi swilawuri swo cinca giya.

Xikhomo 5 xi engetela kumbe xi hunguta rivilo ra injhini. Ku lawula rivilo hinkwako ebukwini ku katsa bireki ya le mahlweni 4, xikhomo xo engetela rivilo 5 ni bireki ya le ndzhaku 7. Ku hunguta ku engetela rivilo ni ku bireka i swiendlo swo hambana hambiloko havumbirhi swi khumba rivilo.

Ku yima ni mpfhuka wo yima

Ku yimisa xithuthuthu, xihlovo xi hlanganisa bireki ya le mahlweni 4 ni ya le ndzhaku 7. Emahlweni nyana ka ku yima hi ku helela ku tlhela ku nghena tlilachi 2: swilawuri 2, 4 na 7. Swi hambanisa ku bireka ni xiendlo xa tlilachi lexi engeteriwaka emakumu ka ku yima.

Mpfhuka wo yima wu leha endleleni leyi tsakamaka, hi rivilo lerikulu ni loko u rhwele mukhandziyi. Swiyimo leswi swinharhu swi wu engetela eka xikombiso xa xihlovo. U nga languteli mpfhuka lowu fanaka loko xin'wana xi cinca.

Ku languta, ku komba ni ku cinca tlhelo

Swivoni 3 swi komba mimovha ya le ndzhaku, swichi ya swikombiso 6 yi vula xikongomelo xa wena, swikhomo 8 swi cinca tlhelo. I mintirho yo hambana: ku lumeka xikombiso a swi jikisi xithuthuthu, ni ku languta exivonini a swi tsundzuxi van'wana endleleni.

Eku jikeni loku karihaka, xihlovo xi boxa swilawuri 1, 2, 3, 4, 5, 7 na 8: xicinci xa magiya, tlilachi, swivoni, tibireki hatimbirhi, xikhomo xo engetela rivilo ni swikhomo swo kongomisa. I ntlawa lowu tirhaka eku jikeni, ku nga ri xileriso xo tirhisa hinkwato hi nkarhi wun'we.

Swiyimo leswi hlamuseriweke ni nkatsakanyo

Xikombiso: u lava ku komba ku jika ximatsi u ri karhi u languta mimovha ya le ndzhaku. Tirhisa swivoni 3 ku languta ni swichi ya swikombiso 6 ku komba. Swikhomo 8 swa kongomisa; a swi sivi ku languta kumbe ku komba.

Xikombiso: xivutiso xi lava swilawuri swo yima, kutani xi vutisa leswi katsiwaka emahlweni nyana ka ku yima hi ku helela. Nhlamulo yo sungula i 4 na 7; ya vumbirhi i 2, 4 na 7. Hlaya xiyimo xa xiendlo, ku nga ri rito “yima” ntsena.

Nkatsakanyo: tiva tinomboro hinkwato ta kaye handle ko bvumba hi xivumbeko; hambanisa swilawuri swa voko ni swa nenge; hambanisa ku languta, ku komba, ku cinca magiya, ku kongomisa ni ku bireka. Hlamusela leswaku ku tsakama, rivilo ni mukhandziyi swi cinca xiyimo xo yima hi ndlela yihi.

Swilawuri swa movha wo vevuka: magiya ya mavoko ni lama cincaka hi woxe

Hlaya xifaniso xa swilawuri swa movha wo vevuka, hambanisa magiya ya mavoko ni lama cincaka hi woxe, u hlanganisa xilawuri ni xiendlo xo chayela.

Hlaya xifaniso u ri endhawini ya muchayeri

Hlaya swifaniso swa movha wo vevuka u ri exitulwini xa muchayeri. Vhilwa ro kongomisa ri le xineneni eka swikombiso leswi. Tirhisa xifaniso xa tinomboro ni tafula ra swiphemu: swifaniso swa mimovha yo hambana swi komba leswaku tiswichi ni swikhomo a swi boheki ku fana hi xivumbeko kumbe ndhawu.



Pimanisa magiya ya mavoko ni lama cincaka hi woxe

Eku hleriweni ka magiya ya mavoko loku kombisiweke, tiphedali tinharhu i tlilachi 8 eximatsini, bireki 9 exikarhini ni xiengeteli xa rivilo 10 exineneni. Xicinci xa magiya 6 ni bireki yo paka 7 i swilawuri swo hambana. Ndhawu ya phedali a hi ntirhelo wa yona: dyondza havumbirhi.

Magiya lama cincaka hi woxe ma ni bireki 9 ni xiengeteli xa rivilo 10, kambe ku hava phedali ya tlilachi 8. Xihlawuri xa magiya xi tirha ku hambana ni xicinci xa magiya ya mavoko. U nga engeteli tlilachi leyi nga riki kona exifanisweni hikuva tinomboro ti suka eka 7 ti ya eka 9.

Xihlovo xi vula leswaku mimovha yin'wana yi ni bireki yo paka ya nenge. “Bireki yo paka” yi hlamusela ntirhelo; “bireki ya voko” a swi tiyisisi leswaku movha wun'wana ni wun'wana wu ni xikhomo xa voko. Hambanisa phedali kumbe xikhomo eka bireki yo yima 9.



Swilawuri leswi nga ni tinomboro ni mintirho ya swona

- 1 - Xivoni xa le ndzhaku xa le xikarhini: languta mimovha ya le ndzhaku hi xivoni xa le ndzeni.
- 2 - Xisuri xa fasitere: xi basisa fasitere ra le mahlweni, ni loko mpfula yi hunguta ku vona.
- 3 - Swivoni swa le handle: languta mimovha ya le ndzhaku ni ya le matlhelo; hlawula xa xinene loko u languta endzhaku exineneni.
- 4 - Vhilwa ro kongomisa: ri cinca tlhelo ra movha.
- 5 - Swichi ya swikombiso: yi vula xikongomelo xo jika ximatsi kumbe xinene kumbe ku cinca tlhelo.
- 6 - Xicinci kumbe xihlawuri xa magiya: xi hlawula giya; ku cinca hi mavoko ku tlhela ku tirhisa tlilachi 8.
- 7 - Bireki yo paka: yi khoma movha lowu pakiweke wu nga fambi.
- 8 - Tlilachi: yi pfuna ku nghenisa kumbe ku humesa giya eka movha wa magiya ya mavoko; a yi kona eka magiya lama cincaka hi woxe.
- 9 - Bireki yo yima: xilawuri xa nenge lexi hungutaka rivilo kumbe ku yimisa movha.
- 10 - Xiengeteli xa rivilo: xilawuri xa nenge lexi engetelaka rivilo; a hi xa voko.
- 11 - Mhalamhala: yi tsundzuxa van'wana endleleni ku pfuna ku papalata ku tlumbana.

Ku cinca magiya ni ku lawula rivilo

Eka movha wa magiya ya mavoko, ku cinca ku tirhisa xicinci 6 ni tlilachi 8 swin'we. Xicinci xi hlawula giya loko tlilachi yi pfuna ku nghenisa kumbe ku humesa. Xikombiso xa movha wo vevuka xi tlhela xi tiva tlilachi ku sivela injhini ku timeka emahlweni nyana ka ku yima hi ku helela.

Languta xivoni xa le xikarhini 1 u nga si cinca rivilo kumbe ku bireka, hi laha swikombiso swa movha wo vevuka swi vulaka hakona. Bireki 9 yi hunguta rivilo kumbe ku yimisa; xiengeteli 10 xi engetela rivilo. Ku languta endzhaku swi pfuna ku twisisa xiyimo xa mimovha u nga si cinca.

Ku yimisa ni ku paka

Tirhisa bireki yo yima 9 ku hunguta rivilo kumbe ku yimisa movha lowu fambaka, ni le ka xivutiso xa xihlovo xa ku yima ka xihatla. Tirhisa bireki yo paka 7 ku wu khoma wu nga fambi endzhaku ko paka kumbe ku wu siya wu nga ri na munhu. U nga hlanganisi ku yimisa ni ku wu khoma wu pakiwile.

Mpfhuka wo yima wu leha endleleni leyi tsakamaka ni hi rivilo lerikulu. Mukhandziyi kumbe ndzhwalo na swona swi wu engetela eswikombisweni swa xihlovo. U nga languteli mpfhuka lowu fanaka loko xin'wana xa swiyimo leswi xi cinca.

Ku languta, ku komba ni ku cinca tlhelo

U nga si cinca tlhelo, languta hi swivoni leswi faneleke u tirhisa xikombiso 5 ku vula xikongomelo. Vhilwa 4 kutani ri cinca tlhelo. Xivoni xa le xikarhini 1 ni swa le handle 3 swin'we swi hetisa ku languta endzhaku ni le matlhelo loku lavekaka exihlobyeni.

Eku jikeni loku karihaka hi movha wo vevuka wa magiya ya mavoko, xihlovo xi boxa 1, 4, 6, 8, 9 na 10: xivoni xa le xikarhini, vhilwa, xicinci xa magiya, tlilachi, bireki ni xiengeteli xa rivilo. Dyondza ntirhelo wa xin'wana ni xin'wana. A hi xileriso xo kandziya tiphedali hinkwato hi nkarhi wun'we.

Swiyimo leswi hlamuseriweke ni nkatsakanyo

Xikombiso: mpfula yi sungula loko u fanele u hunguta rivilo. Swisuri 2 swi tirha efasitereni ra le mahlweni, xivoni 1 xi nyika rungula ra le ndzhaku, bireki 9 yi hunguta rivilo. Ndlela leyi tsakamaka yi tlhela yi engetela mpfhuka wo yima. Xilawuri xin'we a xi endli mintirho leyi ya mune.

Xikombiso: u suka eka xifaniso xa magiya ya mavoko u ya eka lama cincaka hi woxe. Xilawuri lexi nga riki kona i tlilachi 8. Bireki 9 ni xiengeteli xa rivilo 10 swi sala, ni bireki yo paka yi ni ntirhelo wa yona wo khoma.

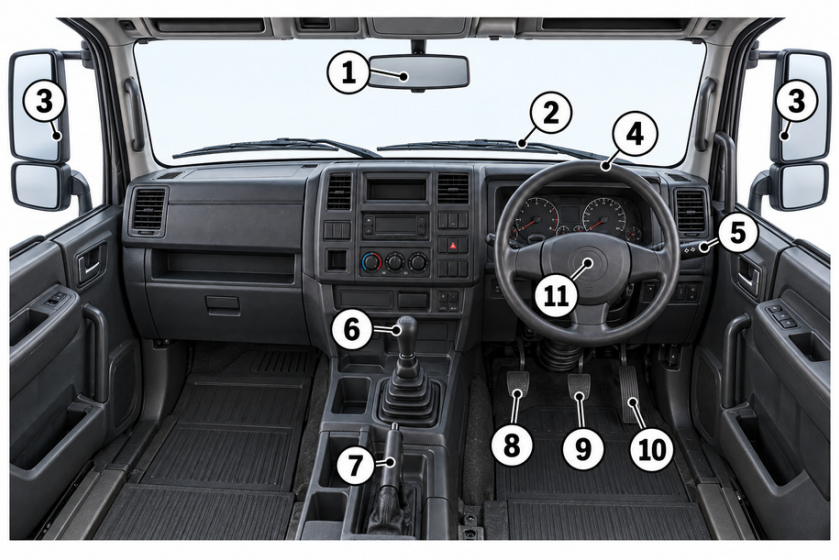
Nkatsakanyo: kuma swilawuri hinkwato swa tinomboro, hlamusela tiphedali ta magiya ya mavoko ni lama cincaka hi woxe, hambanisa tibireki to yima ni to paka, u hlanganisa ku languta, ku komba, ku vona ni ku cinca magiya ni swilawuri leswi faneleke. Tirhisa swiyimo swa mpfhuka wo yima eka xiyimo hinkwaxo.

Swilawuri swa movha wo tika: magiya ya mavoko ni lama cincaka hi woxe

Tiva ku hleriwa ka khabini ni tiphedali ta movha wo tika, u hlamusela swilawuri swo languta, ku jika, ku yima ni ku khoma movha wu nga fambi.

Hlaya xifaniso u ri endhawini ya muchayeri

Hlaya swifaniso swa movha wo tika u ri exitulwini xa muchayeri. Pimanisa khabini ni swifaniso swa deshibhodi ni tiphedali. Swivoni swa le handle leswikulu, swilawuri swo kongomisa ni tiphedali swi fanele swi tiveka hi mintirho, ku nga ri hi ku kopela xivumbeko xa deshibhodi ya movha wo vevuka.

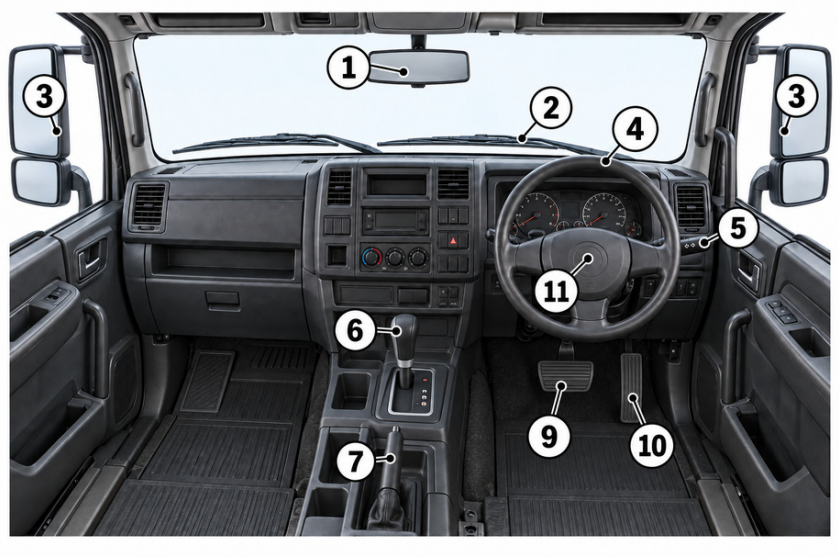


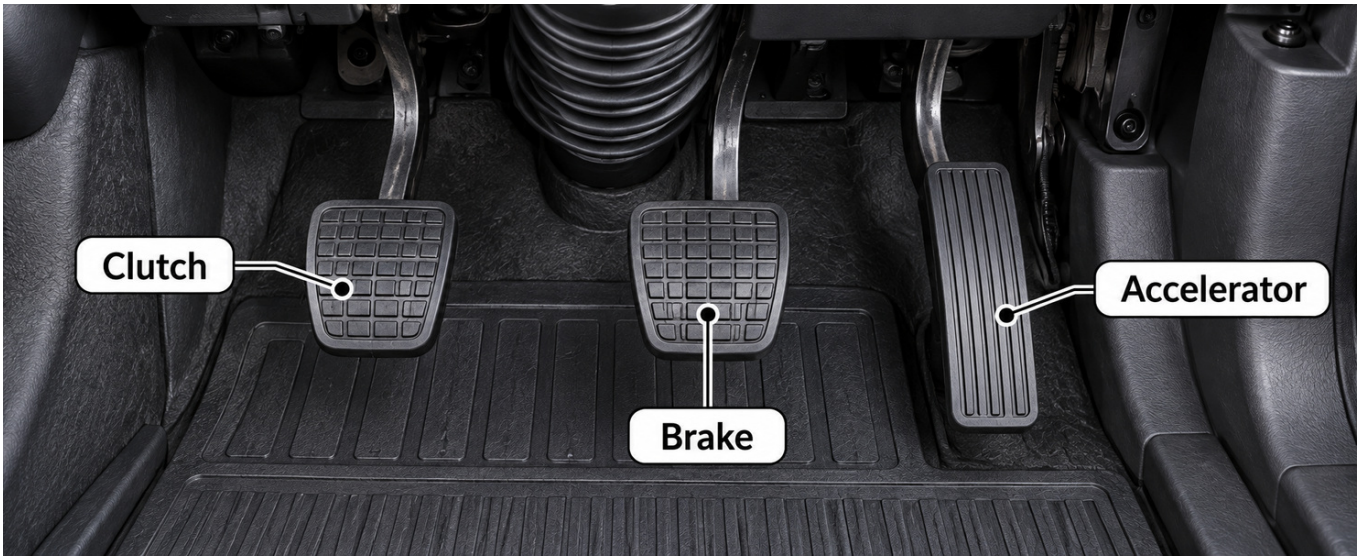
Pimanisa magiya ya mavoko ni lama cincaka hi woxe

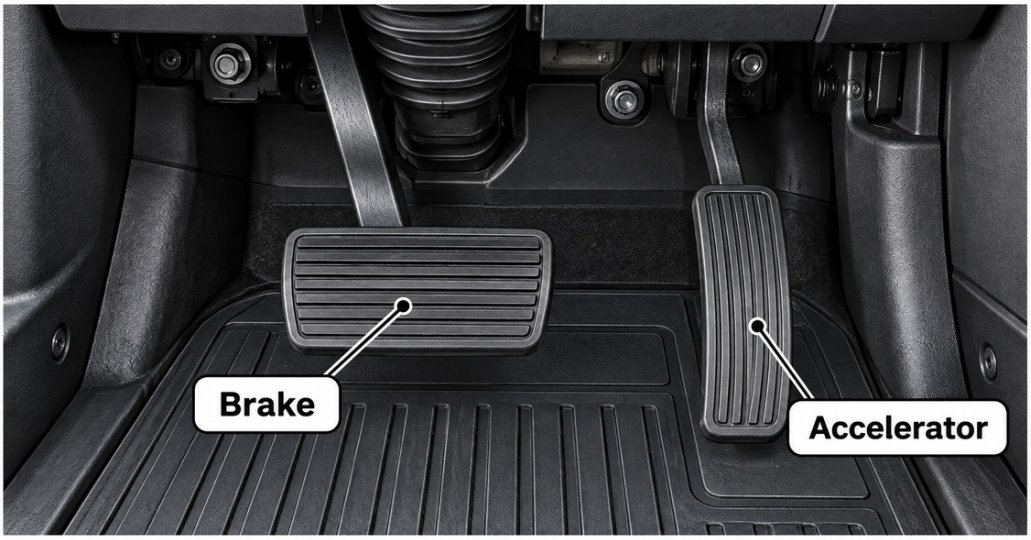
Eku hleriweni ka magiya ya mavoko loku kombisiweke, tiphedali tinharhu i tlilachi 8 eximatsini, bireki 9 exikarhini ni xiengeteli xa rivilo 10 exineneni. Xicinci xa magiya 6 ni bireki yo paka 7 i swilawuri swo hambana. Ndhawu ya phedali a hi ntirhelo wa yona: dyondza havumbirhi.

Magiya lama cincaka hi woxe ma ni bireki 9 ni xiengeteli xa rivilo 10, kambe ku hava phedali ya tlilachi 8. Xihlawuri xa magiya xi tirha ku hambana ni xicinci xa magiya ya mavoko. U nga engeteli tlilachi leyi nga riki kona exifanisweni hikuva tinomboro ti suka eka 7 ti ya eka 9.

Xifaniso xa tiphedali ta movha wo tika wa magiya ya mavoko xi komba tlilachi, bireki ni xiengeteli xa rivilo; xa magiya lama cincaka hi woxe xi komba bireki ni xiengeteli xa rivilo ntsena. Buku leyi a yi dyondzisi ku kambela ntshikelelo wa tibireki ta moya, swihunguti swa rivilo kumbe nandzelelano wa xihlawuri xa magiya lama cincaka hi woxe. Switirhisiwa leswi swi lava dyondzo ya movha wolowo.







Swilawuri leswi nga ni tinomboro ni mintirho ya swona

- 1 - Xivoni xa le ndzhaku xa le xikarhini: languta mimovha ya le ndzhaku hi xivoni xa le ndzeni.
- 2 - Xisuri xa fasitere: xi basisa fasitere ra le mahlweni, ni loko mpfula yi hunguta ku vona.
- 3 - Swivoni swa le handle: languta mimovha ya le ndzhaku ni ya le matlhelo; hlawula xa xinene loko u languta endzhaku exineneni.
- 4 - Vhilwa ro kongomisa: ri cinca tlhelo ra movha.
- 5 - Swichi ya swikombiso: yi vula xikongomelo xo jika ximatsi kumbe xinene kumbe ku cinca tlhelo.
- 6 - Xicinci kumbe xihlawuri xa magiya: xi hlawula giya; ku cinca hi mavoko ku tlhela ku tirhisa tlilachi 8.
- 7 - Bireki yo paka: yi khoma movha lowu pakiweke wu nga fambi.
- 8 - Tlilachi: yi pfuna ku nghenisa kumbe ku humesa giya eka movha wa magiya ya mavoko; a yi kona eka magiya lama cincaka hi woxe.
- 9 - Bireki yo yima: xilawuri xa nenge lexi hungutaka rivilo kumbe ku yimisa movha.
- 10 - Xiengeteli xa rivilo: xilawuri xa nenge lexi engetelaka rivilo; a hi xa voko.

• 11 - Mhalamhala: yi tsundzuxa van'wana endleleni ku pfuna ku papalata ku tlumbana.

Ku cinca magiya ni ku lawula rivilo

Xikombiso xa movha wo tika xi tiva tlilachi 8 ku pfuna ku cinca magiya, xi yi hlanganisa ni xicinci 6 eku hlawuleni ka giya rin'wana. A swi vuli leswaku tlilachi yi ri yoxe yi hlawula giya. Xiengeteli xa rivilo 10 i xilawuri xa nenge lexi hambaneke lexi xihlovo xi xi kombisaka xo engetela kumbe ku hunguta rivilo.

Ku yimisa, ku paka ni ku yima entshaveni

Bireki yo yima 9 yi hunguta rivilo kumbe ku yimisa movha wo tika. Bireki yo paka 7 yi sivela movha lowu pakiweke ku famba; xihlovo xi tlhela xi tiva 7 ku sivela ku tlhelela endzhaku loko wu yimile entshaveni yo kariha. U nga sivi ntirhelo wolowo hi xiengeteli xa rivilo 10.

Xikombiso xa mpfhuka wo yima wa movha wo tika xi boxa swinharhu leswi wu engetelaka: ndlela leyi tsakamaka, rivilo lerikulu ni movha lowu rhweleke. Hinkwaswo swinharhu swa tirha. Ku tiva bireki leyi faneleke a swi vuli leswaku movha wu yima hi mpfhuka lowu fanaka eka swiyimo hinkwato.

Ku languta, ku komba ni ku cinca tlhelo

Eku cinceni ka tlhelo loku kunguhatiweke, xihlovo xa movha wo tika xi hlanganisa hi ku kongoma xivoni xa le xikarhini 1, swivoni swa le handle 3 ni xikombiso 5. Ku languta ni ku komba swi hambana ni ku kongomisa hi vhilwa 4. Xikombiso a xi tiyisisi leswaku ndlela yi pfulekile.

Eku jikeni loku karihaka hi movha wo tika wa magiya ya mavoko, xihlovo xi boxa 1, 3, 4, 6, 8, 9 na 10. Ku hambana ni nxaxamelo wa movha wo vevuka, xi katsa swivoni swa le handle 3 hi ku kongoma. Dyondza ku languta, ku kongomisa, magiya ni rivilo; u nga teki nxaxamelo wu vula swiendlo swa nkarhi wun'we.

Swiyimo leswi hlamuseriweke ni nkatsakanyo

Xikombiso: movha wo tika wu yimile entshaveni yo kariha naswona a wu fanelanga wu tlhelela endzhaku. Xihlovo xi tiva bireki yo paka 7 eka ntirhelo wolowo wo khoma. Swi hambana ni ku tiva bireki 9 leyi hunguteke rivilo ra movha lowu fambaka.

Xikombiso: u lava ku cinca tlhelo hi movha wo tika lowu rhweleke. Tiva swivoni 1 na 3 ni xikombiso 5 u nga si hambanisa vhilwa 4 eka swilawuri swa magiya ni rivilo. Ndzhwalo na wona i xivangelo xo langutela mpfhuka wo yima wo leha.

Nkatsakanyo: pimanisa ku hleriwa havumbirhi ka tiphedali ta movha wo tika; tiva swilawuri swa mavoko ni milenge; hlamusela ku hlanganisiwa ka swivoni ni swikombiso, magiya ya mavoko, ku kongomisa, ku yimisa ni ku khoma entshaveni. U nga ehleketi leswaku mimovha yo tika hinkwato yi ni switirhisiwa leswi fanaka.

Swihlovo

Swihlovo swi kamberiwile: 2026-10-16

Department of Transport - SA Learner Driver Manual: Vehicle Components and Controls (matluka: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15)

https://www.natis.gov.za/images/learners/3_Vehicle_Controls_Manual_v100_Jun_2012.pdf

Hlaya eka inthanete

Swiphemu ni swilawuri swa xithuthuthu
https://k53-app.co.za/ts/study/code-1-vehicle-controls

Swilawuri swa movha wo vevuka: magiya ya mavoko ni lama cincaka hi woxe
https://k53-app.co.za/ts/study/code-2-vehicle-controls

Swilawuri swa movha wo tika: magiya ya mavoko ni lama cincaka hi woxe
https://k53-app.co.za/ts/study/code-3-vehicle-controls

K53 CLLT i ku tilulamisela loku tiyimeleke. Swivutiso ni swikirini swa yona a hi xikambelo xa ximfumo kumbe bangi ya xona ya swivutiso leyi heleleke, naswona timaraka to titoloveta a ti tiyisisi ku pasa.